

VỀ BÀI VIẾT "*THỬ TÌM MỘT PHƯƠNG PHÁP LUẬN...HIỆN NAY*"

DUYÊN VĂN KHOA
(Hà Nội)

1. Báo Văn nghệ số 44 ra ngày 1/11/2008 có bài: "Thử tìm một phương pháp luận cho tình trạng dùng từ Hán Việt hiện nay" của tác giả Ông Văn Tùng.

Để bạn đọc tiện theo dõi, tôi sẽ trình bày bài viết của mình theo mạch kết cấu của chính tác giả bài vừa dẫn trên đây.

Khoan, chưa vội đi vào nội dung bài viết, trước hết, hãy thử giải mã cái gọi là đầu đề bài báo trên để xem tác giả của nó định nói gì, mà chữ nghĩa "ngổn ngang" và có vẻ "hàn lâm" lắm!

Căn cứ vào đầu đề bài viết trên đây thì có thể hiểu bài viết bàn về cơ sở lí luận và phương pháp nghiên cứu khoa học đối với việc dùng từ Hán Việt hiện nay! Song không phải vậy. Thực ra ý của tác giả bài viết chỉ là "thử tìm" một cách tiếp cận hợp lí đối với vị trí của từ Hán Việt và việc dùng từ Hán Việt hiện nay!

2. Vậy tác giả đã giải quyết vấn đề này như thế nào?

2.1. Theo tác giả, "*Nên đặt từ Hán Việt vào hệ thống ngôn ngữ tiếng Việt*" (Báo đd, dòng 21, cột 1, trang 16) và khẳng định như đinh đóng cột: "Theo tôi nghĩ sở dĩ hiện nay chúng ta dậm chân tại chỗ bởi vì chúng ta thường tách từ Hán Việt ra khỏi hệ thống Việt ngữ".

Với cách đặt vấn đề như trên, tôi thật sự bàng hoàng về "phát hiện" của tác giả, bởi xưa nay đã có ai nói (viết) hoặc đòi tách "*từ Hán Việt ra khỏi hệ thống ngôn*

ngữ tiếng Việt" đâu mà **nên** với **không nên**! Tôi cứ băn khoăn sao Ông Văn Tùng lại sơ suất đến mức viết một câu văn thiếu yếu tố cấu thành hành động của nhân vật mà không biết? Nói cụ thể hơn, Không thể hiểu ông viết: "*Chúng ta dậm chân tại chỗ vì cái gì, hay trong lĩnh vực nào?*" Mặt khác, ông dùng chữ "thường" phải chăng là để nhấn mạnh, để khẳng định ý của mình là chúng ta hiện nay rất hay đến mức phổ biến trong việc "*tách từ Hán Việt ra khỏi hệ thống ngôn ngữ tiếng Việt*"? Mà điều này thực tế đâu có phải như vậy!

Ngoài ra, nhân đây cũng xin nhắc Ô.V.T cần nhớ rằng viết như tác giả là lặp ý, thừa chữ, đã dùng từ ngôn ngữ thì thôi dùng từ tiếng và ngược lại!

2.1.a Không thể viết: "*Người Hán đã tạo nên một nền ngôn ngữ dần dần dân tộc Việt sử dụng làm công cụ giao tiếp, công cụ văn hóa...*" (báo đd, tr 16, cột (1) dòng 27 tr.X). Trong mệnh đề trên của Ô.V.T tôi chú ý đến các chữ: "Người Hán...nền ngôn ngữ" và tự hỏi vì sao Ô.V.T dùng chữ đơn giản và nhẹ nhàng thế! Tác giả có biết chữ nền là từ thuần Việt không và nghĩa của chữ này là gì? Xin thưa, chữ nền có các nét nghĩa: chân, gốc, đáy, là cơ sở, căn cứ, nền móng... Ông viết như thế hoá ra ngôn ngữ Việt do người Hán đã tạo nên ư!!! Qua đây đủ chứng tỏ người viết mệnh đề chúng ta đang quan tâm không phân biệt được từ

Hán Việt với từ thuần Việt. Mặt khác ở mục này tác giả bài viết nói trên đã có sự lầm lẫn nghiêm trọng về hai khái niệm cơ bản là ngôn ngữ và chữ viết hay còn gọi là văn tự! Chính xác phải nói: Người Hán đã tạo ra chữ Hán. Người Việt đã sớm biết sử dụng loại chữ này làm công cụ trong đời sống và văn hoá của dân tộc mình bằng cách phiên thiết, nhờ vậy mà ngày nay ta đọc được các chữ Hán theo lối Việt (Nôm). Nói chính xác các từ Hán lúc đầu được ghi bằng chữ Hán khi du nhập vào Việt Nam từ thời nhà Đường đã được người Việt đọc theo âm Hán Việt được gọi là từ Hán Việt. Vì thế tuyệt không có chuyện “người Hán đã tạo nên một nền ngôn ngữ...dân Việt sử dụng làm công cụ”.

2.1.b. Có thật **cảm thụ** mới thực sự chính xác? Theo tác giả, **“Một người thất học từ trong thôn cùng xóm vắng có thể hiểu được một câu Kiều đầy chữ Hán** (phải nói chứa đầy âm Hán Việt D-V-K) **và điển cố cũng nhờ ở cảm thụ đấy thôi. Mà cảm thụ mới thực sự chính xác hơn ngàn lần giải thích**” (báo đd, cột hai (2) dòng 9dl). Trước hết tôi xin hỏi tác giả “hiểu” có nghĩa là gì; người “thất học” hiểu chữ Hán bằng cảm thụ được chăng.

Điều tác giả viết thật là kì lạ. Người Việt bình dân chỉ có thể hiểu dễ dàng các từ thuần Việt (hay còn gọi là các từ Nôm). Nếu không có sự giải thích các từ Hán, đặc biệt là các “điển cố” thì người dân thường thất học làm sao có thể hiểu được ý nghĩa toàn văn để mà có thể cảm thụ hay rung

cảm với nội dung văn bản? Điều này chúng tôi có lẽ người viết bài “Thử tìm...” đã lẫn từ Hán Việt với các từ thuần Việt!

Cảm thụ dựa vào sự mách bảo của con tim, dựa vào cảm xúc, thiên về trực cảm, nhận thức cảm tính, còn giải thích có thể giúp cho ta sự hiểu biết về sự vật, hiện tượng sâu sắc hơn, bản chất hơn, thuộc nhận thức lí tính. Vì thế không thể nói: “cảm thụ... chính xác hơn ngàn lần giải thích”.

3. Vấn đề giải pháp hay còn gọi là “... phương pháp luận”, tuy được tác giả nêu ra trong đầu đề bài viết, nhưng không hề thấy được giải quyết. Tác giả Ô.V.T nói: “Người viết bày này là nhà giáo dạy văn rất muốn tiếng Việt ngày một trong sáng nhưng không thể nêu lên bất kì một biện pháp nào hết” (cột 2 dòng cuối cùng)! Vậy tác giả thật là đã “đánh trống bỏ dùi vậy”!

(Ban Biên tập nhận bài ngày 05-08-2009)

HỘP THƯ

Trong tháng 10/2009, **NN & ĐS** đã nhận được thư, bài và ảnh của các bạn: Nguyễn Thị Vân, Lê Lanh, Dương Thu Hằng, Nguyễn Thị Hiền, Nguyễn Huy Phòng, Đỗ Kim Phương, Nguyễn Tuấn Anh, Lê Bá Miên (Hà Nội); Nguyễn Thị Tuệ Như (Đà Nẵng); Cao Chư (Quảng Ngãi); Trần Kiều Quang (An Giang); Trần Minh Thương (Sóc Trăng); Lương Minh Chung (Vũng Tàu); Lưu Trọng Tuấn, Ngô Tuyết Phượng (Tp HCM).

Toà soạn **NN & ĐS** xin chân thành cảm ơn sự cộng tác của quý vị và các bạn.

NN & ĐS

DIỄN ĐÀN VÀ KHUYẾN NGHỊ